

Det er **forbode** for helsepersonell å lese i **journalar** til pasientar som dei **ikkje** har ansvaret for

Statens helsetilsyn behandlar kvart år fleire saker mot helsepersonell som har gjort oppslag i helsejournalar utan at formålet var å gi helsehjelp til pasienten.

Det er forbode for helsepersonell å tileigne seg opplysningar med teieplikt om pasientar dei ikkje har ansvar for å gi helsehjelp til, eller skal administrere slik hjelp til. Det går fram av helsepersonellova § 21 a. Forbodet har same formålet som den alminnelege regelen om teieplikt for helsepersonell, nemleg å verne integriteten og personvernet til pasientane og sikre at befolkninga har tillit til helsetenesta og helsepersonell. Det er viktig at pasientar skal kunne oppsøkje helsetenesta utan at dei treng å frykte at uvedkommande får tilgang til opplysningar om dei.

Det vanlegaste er at sakene startar med at arbeidsgivarar seier frå, men det er også døme på at pasientar sjølve melder saka.

Vi ser alvorleg på saker der helsearbeidarar utan rett har tileigna seg journalopplysningar. Det vanlege i slike saker er at helsearbeidaren får ei åtvaring. Men ei sak kan vere så alvorleg at det er aktuelt å kalle tilbake autorisasjonen til helsearbeidaren.

Eksempel på sakstypar der helsearbeidarar har brote lova

Statens helsetilsyn har hatt fleire saker der helsearbeidarar har gjort oppslag i journalane til vener, naboar, familie-medlemmer og kollegaer. Dette er ei alvorleg krenking av integriteten til pasientane.

Nokre gonger ønskjer helsepersonell å få vite om helsehjelpa dei gav en pasient tidlegare var korrekt, slik at dei kan lære av situasjonen. I desse høva må helsepersonellet be om å få opplysningane. Dei kan ikkje sjølve slå opp i pasientjournalen.

Vi har også hatt saker der helsearbeidarar som er pårørende til ein pasient, opplyser at dei har samtykke frå pasienten til å gå inn i journalen. Sjølv om pasienten gir samtykke, må helsearbeidaren – som andre pårørende – vende seg til pasientansvarleg lege og be om innsyn i journalen.

Helsearbeidarar hevdar somme gonger at de ikkje visste at det dei gjorde, var ulovleg. Dette legg vi ikkje vekt på i sakene våre, fordi helsearbeidarar har ei plikt til å gjere seg kjende med og halde seg oppdaterte om det regelverket som gjeld.

Ansvaret til verksemda

Verksemder må leggje til rette og organisere seg slik at helsearbeidarar utan rett ikkje får tilgang til pasientopplysningar, for eksempel ved å avgrense kven som har tilgang til opplysningar. Leiinga må følgje med på om tilsette les journalar til pasientar dei ikkje gir helsehjelp til, for eksempel ved å kontrollere loggen som viser kven som har gjort oppslag i pasientjournalar.

Reaksjonar frå verksemda

Erfaringa vår frå sakene er at arbeidsgivarar ser alvorleg på at helsepersonell utan å ha rett til det tileignar seg opplysningar som er underlagde teieplikt. I mange saker ser vi at arbeidsgivaren

melder forholdet til politiet, og/eller at helsearbeidaren blir sagt opp frå stillinga si. I andre saker reagerer arbeidsgivaren med å gi helsearbeidaren ei skriftleg åtvaring.

Leiinga må følgje med på om tilsette les journalar til pasientar dei ikkje gir helsehjelp til ”

Lovgrunlaget

Av helsepersonellova og helse- og omsorgstenestelova går det fram at verksemder som yter helse- og omsorgstenester, har plikt til å organisere seg slik at helsepersonellet blir i stand til å oppfylle dei lovpålagde pliktene sine. Kommunen skal leggje til rette for sikre tilstrekkeleg fagkompetanse i tenestene, og dei skal gjennomføre eigenkontroll for å sjekke at dette blir sikra. Helsepersonell skal utføre arbeidet sitt forsvarleg. Dei skal hente inn hjelp eller vise pasientar vidare

der det er nødvendig og mogleg.

Forskrift om leiing og kvalitetsforbetring i helse- og omsorgstenesta pålegg den som har det overordna ansvaret for verksemda, å sørge for at aktivitetane i verksemda er systematisk styrte, og at medarbeidarane i verksemda medverkar til dette. Akuttmedisinforskrifta regulerer krava til og organiseringa av dei ulike verksemdene i den akuttmedisinske kjeda.